

27. september 2012

Forsvarsministere med uoppgjort gjeld

Før valget dreier det seg vanligvis om politisk selvtilfredshet, men gjeldspostene bør allikevel ikke glemmes.

Lesere av Dagens Næringsliv (og Tjodareik) vil vite at det har foreligget saklig uenighet mellom nylig fratrådte forsvarminister Espen Barth Eide og meg om økonomien i Forsvaret. Saksforholdet er alvorlig nok, og det har undret meg hvordan Barth Eide ved enhver anledning har insistert på at det nå er balanse mellom Forsvarets struktur og driftsbudsjett, og at den ukompenserte delen av veksten i forsvarsutgiftene kan håndteres fortløpende ved intern rasjonalisering og uten konsekvenser for utviklingen av strukturen selv. Disse standpunktene er ikke saklig holdbare. Den totale uviljen mot en gang å ta opp de spørsmålene som er reist kan best forklares med politisk hensiktsmessighet, for det er ikke trolig at Barth Eide ikke forstår hva innvendingene mot dagens og langtidsplanens driftsprofil dreier seg om. Andre utenforstående og jeg har hevdet at avdelingenes tilgjengelighet for oppdrag og utholdenhet i oppdragene i dag er så lav at den står i et sterkt misforhold til den nominelle strukturen, og at dette misforholdet ligger an til å bli verre. Men her er det ikke utenforståendes vurderinger som gjelder. Spørsmålet er hva Regjeringen og Forsvarssjefen legger til grunn om styrkenes tilgjengelighet og utholdenhet for de oppgavene som fremgår av de politisk godkjente dokumentene. Så lenge dette spørsmålet er ubesvart kan man naturligvis påstå hva som helst om "balansen". Men problemene består. Skal vi fortsette å investere i en struktur med avdelinger, fartøyer og fly som det ikke bevilges realistiske driftsbudsjetter for? Kan bevilgningene økes, eller må strukturen reduseres ytterligere? På dette punktet overleverer Barth Eide en sant nok arvet politisk gjeldspost til sin etterfølger.

Anne-Grete Strøm-Erichsen påbegynner sin andre periode som forsvarminister med også en annen form for uoppgjort gjeld. Hennes forrige periode var skjemt av en hjelpeløs håndtering av to personellsaker hvor fortjente offiserer, viseadmiral Jan Reksten og kommandør Geir Gade, ble utsatt for grovt krenkende behandling¹. I tillegg skjedde dette på slikt vis at det var undergravende for selve forestillingen om gjensidig tillit og lojalitet i styringslinjen. Gjensidig tillit og lojalitet er fundamentet for all sunn ledelse, og spesielt en nødvendighet i Forsvaret på grunn av virksomhetens karakter. Strøm-Erichsen har nå muligheten til å fremkomme med en tydelig unnskyldning overfor Reksten og Gade, og dermed slette gjelden overfor dem og fremstå med troverdighet som Forsvarets politiske leder.

5

¹ http://www.tjodareik.no/kommentar/kommentar%202010/100110%20tillit_forsvarsdep.htm